

AMATÖR FUTBOLLA UĞRAŞAN SPORCULARIN FUTBOLA YÖNELMELERİNDE MEDYANIN ROLÜ

Bahadır DEMİR*
Murat TEKİN**

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; amatör futbolla uğraşan sporcuların futbola yönelmelerinde medyanın rolünü tespit etmek. Araştırmanın evrenini; Karamanda değişik amatör futbol takımlarında oynayan 100 sporcu oluşturmaktadır.

İlk olarak araştırmanın amacına ilişkin mevcut bilgiler, literatürün taranmasıyla sistematik bir şekilde verilmiştir. Böylece konu hakkında teorik bir çerçeve oluşturulmuştur. İkinci olarak araştırmanın amacına ulaşmak için geliştirilen anket, Karamanda değişik amatör futbol takımlarında oynayan 100 sporcuya uygulanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. Ayrıca; Amatör futbolcuların futbola başlamalarında, futbola başladıkları yerin etkisini gösteren dağılıma, Ailede futbolla ilgilenen bireylerin olup olmasının; sporcuların futbola başlamalarına etkisini gösteren dağılıma (2X2) KİKARE testi uygulanmıştır. Sonuç olarak; amatör futbolla uğraşan sporcuların futbola başlamasında medyanın etkisinin olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Futbol, Medya

ABSTRACT

The aim of research: Determined the role of the media on the amateur football players. The univers of this research: 100 football players who play amateur clubs in Karaman. First of all knowledges about the aim of the research on giving systematically with the scanning literature. Also teorik frame was formed.

Secondly public survey for the aim of research 100 football players who plays amateur clubs in Karaman the analysis of the dates USES the istics moreover, sportments start to football (2x2) (2 Square) has been used for whether there is an individual who is in terested in football or not in his family that shows an effect on where the sportman begin football for the first time, related with the sportman's education level that shows whether the media gives enough importance to the football spor tor not the indication of ideas that shows whether there is a media effect or not on sportman's beginning to football which is related results are different we will use the Turkey analysis we use SPSS packet program efor the evaluation of the dates.

As a result: Amateur football players start the football without any effect of the media.

Keywords: Football, media.

Giriş

Spor, gündemden düşmeyen en önemli konulardan biridir. Spor günümüzde, bazı kesimlerin özel ilgi alanı olmaktan çıkmış, toplumsal bir etkinliğe dönüşerek ve uluslar arası boyutlarıyla, neredeyse tüm insanların bir şekilde ilgisini çeken kurumlaşmış bir olgu haline gelmiştir.

Spora farklı nedenlerle yönelen insanlar, sporun tarihten gelen geleneksel yapısını değiştirmişler, onu çağın gereklerine uygun bir toplumsal yapıya

* Selçuk Üniversitesi Karaman Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

** Arş. Gör., Selçuk Üniversitesi Karaman Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

taşımışlardır. Boş zamanlarını spor yaparak değerlendirenler, bir karşılaşmayı izlemeye gidenler, para kazanmak için spora yönelenler, sporu kimi zamanlar politika malzemesi olarak kullananlar sporun yaygınlaşmasını sağlamışlardır.

Elbette çağdaş sporun yaygınlaşmasında kitle iletişim araçlarının rolü asla yadsınamaz. Önce gazeteler sonra radyo ve en sonun da televizyon, çağdaş sporun kitlelere ulaşmasında önemli sorumluluklar üstlenmiştir(Çetin 1999:1).

Televizyon kitlelerin eğitimi için çok önemli bir araç olduğu kadar, kitlelerin uyarılmasında da çağın en önemli kitle iletişim araçları arasında yer almaktadır. Toplumsal yaşamın bir parçası olarak giderek etkinliğini arttıran televizyon, sunduğu içeriğiyle de hedef kitleler üzerinde önemli etkiye sahip olmaktadır(Tangney ve Fescbach 1988:145).

Spor rekabet kuralları içerisinde mücadele etmeyi öğreten, kişinin ruh ve beden gelişimini sağlayan olgudur.futbol da sporun bir dalıdır.

Futbol akıcı mücadeleye dayalı çabuk karar verilmesi gereken bir yapıya sahip olduğundan futbolcuların fiziksel yapı kadar ruhsal ve psikolojik olarak da yeterli düzeyde dayanıklı olmaları gerekmektedir(Keten 1974 : 53)

Futbol, büyük bir kitle tarafından gereken TV’de gerekse saha kenarında büyük bir dikkat ve zevkle seyredilir; üzerine yorum ve tartışma yapılır.

Futbolun TV’ler sayesinde sınır tanımaz ilgi odağı oluşu ülkelerin ekonomisi dostluk ve düşmanlıklarını bir anda oluşturmaktadır. Genci, ihtiyarı, kadını, erkeği, dini, dili, ırkı ayırmayan, renk cümbüşünün her ferdini bünyesinde barındıran bir deşarj noktasıdır (Türkmen 1988 : 84).

İletişim; kişi yada örgütlerin hem içinde yer aldıkları toplumsal sistemle hem de bu sistemdeki diğer kişi ve örgütlerle uyumunu ve etkileşimini sağlayan temel süreçtir. Yani iletişim insan-insan, insan-örgüt ve örgüt-toplumsal sistem ilişkilerini sağlayan araçtır (Türkmen 1996 : 10).

Kitle İletişim Araçlarının Toplum Üzerindeki Etkileri

Kitle iletişim araçları çok çeşitli konudaki enformasyonla insanlar üzerinde etkili olabilmektedir. Bilgi edinmek ve özellikle de boş zamanları değerlendirmek üzere kitle iletişim araçlarına yönelen insanlar yoğun bir yönlendirme ile karşı karşıya kalabilmektedirler.Eğitim,kültür, spor, coğrafya, ekonomik durum veya diğer faktörlerin etkisiyle çoğu kez alternatifsiz bir rekreatif araç olan kitle iletişim araçları insanlar üzerindeki etkisini daha da artırabilmektedir (Karaküçük, Yenel 1997: 57).

Medya; İnsanları ulaştığı güçlü nokta itibarıyla okul döneminde olduğundan da köklü bir şekilde hayatları boyunca ve çoğu zaman farkında olmadan yoğun bir şekilde etkileyen önemli bir kitle iletişim aracıdır (Karaküçük, Yenel 1997 : 57).

Spor ve Medya

Medya içerisinde spor önemli bir yer teşkil etmektedir.Olmazsa olmaz kuralı medyadaki spor için geçerlidir.Döş Yılmaz’a göre medyanın aşağı yukarı %50’sini spor olayları doldurmaktadır.Reyting olayı açısından spor medyanın en önemli öğesini teşkil etmektedir.Spor programları, haber sonrası spor haberleri,

Amatör Futbolla Uğraşan Sporcuların Futbola Yönelmelerinde Medyanın Rolü

naklen yayınlar spor için yapılan açık oturumlar, gazetelerin spora ayırdığı sayfalar spor magazin programları ve daha niceleri medyanın büyük bir kısmını oluşturmaktadır (Döş yılmaz 1998: 28).

Sporun Toplumla Yaygınlaştırılmasında Medyanın Etkisi

Spor, bugün geniş kitleler için ne ifade ediyor? Olaya merak ve seyirci açısından bakarsak belki olumlu bir cevap verebiliriz; yani spor geniş kitleleri ilgilendirmekte ve etkilemektedir. Ancak bu ilgilenme aktif katılımı içermiyorsa en azından sporun amacı açısından fazla bir şey ifade etmez. Çünkü spor, bir katılım olayıdır. Akşamları televizyon karşısına geçerek yada radyodan gazeteden bir spor olayını sözgelimi bir önemli spor organizasyonunu takip eden bir kişiyi herhalde sporcu kabul edemeyiz (İmamoğlu 1999: 17).

Problem

Geçmişten günümüze, hem sporun medyaya hem de medyanın spora etkisi görülmektedir. Özellikle sporun tüm dünyada bir sosyal olgu olarak gelmiş olduğu konumda kitle iletişim araçlarının büyük rolü vardır, aynı zamanda spor yapma olanağına sahip olmayan çoğunluğunda spora ilgi duyması kitle iletişim araçları sayesinde olmuştur (Öztürk 1998: 100). Bu nedenle Amatör futbolcuların futbola başlamalarında, futbola başladıkları yerin etkisini gösteren dağılım, Ailede futbolla ilgilenen bireylerin olup olmamasının; sporcuların futbola başlamalarına etkisini gösteren dağılım araştırmanın evrenini oluşturmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; amatör futbol sporuyla uğraşan futbolcuların futbola yönelmelerinde medyanın rolü tespit etmektir. Yukarıdaki problem cümlesine bağlı olarak aşağıdaki sorulara cevap aranması bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

Alt Amaçlar

Amatör futbolcuların futbola başlamalarında, futbola başladıkları yerin etkisini gösteren dağılım, amatör futbolcuların futbola başlamalarında, Ailede futbolla ilgilenen bireylerin olup olmamasının; sporcuların futbola başlamalarına etkisini gösteren dağılımları gösteren sorular.

Yöntem

Bu çalışmada tanımlayıcı (betimleyici) yöntem olan survey (alan taraması) tipi bir araştırma modeli kullanılmıştır. Tanımlayıcı yöntemin kullanıldığı araştırmalar olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların “ne” olduğunu inceleyen, değişkenler arasındaki ilişkileri belirleyen araştırmalardır (Kaptan 1977:175).

Araştırmada kullanılan bilgi toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. İlk olarak araştırmanın amacına ilişkin mevcut bilgiler, literatürün taranmasıyla sistematik bir şekilde verilmiştir. Böylece konu hakkında teorik bir çerçeve

oluşturulmuştur. İkinci olarak araştırmacının amacına ulaşmak için geliştirilen anket kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırma evreni; Karamanda değişik amatör futbol takımlarında oynayan 100 sporcudan oluşmaktadır.

Anketlerin Uygulanması

Anket formları araştırmacı ve yardımcıları tarafından futbolcularla yüz yüze görüşülerek yaptırılmıştır.

Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi

Araştırma sonuçları; SPSS 10.0 paket programına aktararak tanımlayıcı istatistikleri, (2X2) Kİ KARE testi ve manidarlık 0.05 alınmıştır.

BULGULAR

Amatör futbol sporuyla uğraşan futbolcuların futbola yönelmelerinde medyanın rolü tespit etmek için oluşturulan bulgular tablo:1 ve tablo: 2'de verilmiştir.

Tablo 1. Amatör Futbolcuların Futbola Başlamalarında, Futbola Başladıkları Yerin Etkisini Gösteren Dağılım

Futbola Başlamanızdaki En Önemli Faktör Hangisidir?	Futbola Nerede Başladınız?							
	Okulda		Spor kulübünde		Gençlik spor il ve ilçe müdürlüğünde		Yaz okullarında	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Ailem akrabalarım	5	13,2	12	20,7	1	50,0	-	-
Arkadaşlarım	17	44,7	36	62,1	-	-	2	100,0
Beden Eğitimi öğretmeni	14	36,8	2	3,4	-	-	-	-
Televizyon Gazete-radyo	1	2,6	5	8,6	-	-	-	-
Ailem akrabalarım Arkadaşlarım Televizyon Gazete-radyo	-	-	1	1,7	-	-	-	-
Ailem akrabalarım, Arkadaşlarım	-	-	-	-	1	50,0	-	-
Arkadaşlarım, Televizyon Gazete-radyo	1	2,6	1	1,7	-	-	-	-
Ailem akrabalarım, Televizyon Gazete-radyo	-	-	1	1,7	-	-	-	-
Toplam	38	100,0	58	100,0	2	100,0	2	100,0

X²=74,233, SD=21, P=0,000

Amatör Futbola Uğraşan Sporcuların Futbola Yönelmelerinde Medyanın Rolü

Amatör futbolcuların futbola başlamalarında, futbola başladıkları yerin etkisini gösteren dağılım incelendiğinde; okulda futbola başlayanların % 44,7'si arkadaşları tarafından, spor kulübünde başlayanların % 62,1'i arkadaşları tarafından, Gençlik spor il ve ilçe müdürlüğünde başlayanların % 50,0'si ailesi ve akrabaları tarafından, yaz okullarında başlayanların % 100,0'ı arkadaşları tarafından futbola başladıklarını belirtmişlerdir. Buda bize televizyon yada gazetelerin amatör futbolcuların futbola başlamalarında etkisinin olmadığını göstermektedir.

Hesaplanan P değeri $0,000 < 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark vardır. χ^2 test sonuçlarına baktığımızda 0,05 serbestlik dereceli (p) değerinin χ^2 hesap değeri 74,233 olup buna ilişkin (p) değeri 0,000' dır. Bu değer test için seçmiş olduğumuz anlamlılık seviyesi 0,05'den küçük olduğu için Amatör futbolcuların futbola başlamalarında, futbola başladıkları yerin etkisi arasında bir ilişkinin olduğu ortaya çıkmıştır. Amatör futbolcuların futbola başlamalarında spor klüplerinin etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 2. Ailede Futbolla İlgilenen Bireylerin Olup Olmamasının Sporcuların Futbola Başlamalarına Etkisini Gösteren Dağılım

Futbola Başlamanızdaki En Önemli Faktör Hangisidir?	Ailenizde Futbolla İlgilenen Var Mı?															
	Babam		Ancam		Dayım		Kardeşim		Kimse yok		Ancam Dayım		Ancam Kardeşim		Dayım kardeşim	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ailem akrabalarım	8	44,4	1	50,0	1	33,3	4	16,0	2	4,1	1	100,0	1	100,0	1	50,0
Arkadaşlarım	5	27,8	1	50,0	1	33,3	17	68,0	31	63,3	-	-	-	-	-	-
Beden Eğitimi öğretmeni	3	16,7	-	-	1	33,3	2	8,0	10	20,4	-	-	-	-	-	-
Televizyon Gazete-radyo	-	-	-	-	-	-	2	8,0	4	8,2	-	-	-	-	-	-
Ailem akrabalarım Arkadaşlarım Televizyon Gazete-radyo	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2,0	-	-	-	-	1	50,0
Ailem akrabalarım, Arkadaşlarım	1	5,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arkadaşlarım, Televizyon Gazete-radyo	1	5,6	-	-	-	-	-	-	1	2,0	-	-	-	-	-	-
Ailem akrabalarım, Televizyon Gazete-radyo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	18	100,0	2	100,0	3	100,0	25	100,0	48	100,0	1	100,0	1	100,0	2	50,0

X²=138,687, SD=49, P=0,000

Ailede futbolla ilgilenen bireylerin olup olmamasının; sporcuların futbola başlamalarına etkisini gösteren dağılım incelendiğinde; babası futbolla ilgilenen bireylerin %44,4'ü futbola başlamasında ailesinin ve akrabalarının etkili olduğunu, amcası futbolla ilgilenen bireylerin % 50,0'ı arkadaşlarının ve ailesinin etkili olduğunu, dayısı futbolla ilgilenen bireylerin % 33,3'ü arkadaşlarının,

Amatör Futbolla Uğraşan Sporcuların Futbola Yönelmelerinde Medyanın Rolü

ailesinin ve beden eğitimi öğretmeninin etkili olduğunu, kardeşi futbolla ilgilenen bireylerin % 68,0'ı arkadaşlarının etkili olduğunu, ailesinde hiç kimsenin futbolla ilgilenmediği bireylerin % 63,3'ü arkadaşlarının etkili olduğunu, amcası ve dayısı futbolla ilgilenen bireylerin % 100,0'ı ailesinin ve akrabalarının etkili olduğunu, amcası ve kardeşi futbolla ilgilenen bireylerin % 100,0'ı ailesinin ve akrabalarının etkili olduğunu, dayısı ve kardeşi futbolla ilgilenen bireylerin % 50,0'ı ailesinin, akrabalarının, arkadaşlarının, televizyon gazete ve radyonun etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri $0,000 < 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark vardır. x2 test sonuçlarına baktığımızda 0,05 serbestlik dereceli (p) değerinin x2 hesap değeri 138,687 olup buna ilişkin (p) değeri 0,000' dır.

Bu değer test için seçmiş olduğumuz anlamlılık seviyesi 0,05'den küçük olduğu için Amatör futbolcuların , ailesinde futbolla ilgilenen bireylerin olup olmamasının futbola başlamaları arasında bir ilişkinin olduğu ortaya çıkmıştır.

Sonuç

Geçmişten günümüze, hem sporun medyaya hem de medyanın spora etkisi görülmektedir. Özellikle sporun tüm dünyada bir sosyal olgu olarak gelmiş olduğu konumda kitle iletişim araçlarının büyük rolü vardır, aynı zamanda spor yapma olanağına sahip olmayan çoğunluğunda spora ilgi duyması kitle iletişim araçları sayesinde olmuştur (Öztürk 1998: 100).

Karamanda futbol sporuyla uğraşan futbolcuların futbola yönelmelerinde medyanın rolünü tespit etmek amacıyla yaptığımız çalışmada; amatör futbol sporuyla uğraşan futbolcuların futbola başlamasında medyanın etkisinin olmadığını tespit ettik. Bu sonuç; Çolakoğluna göre (2000) sporun Topluma yaygınlaştırılmasında medyanın etkisi (güres) adlı çalışmasının sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

Kaynaklar

Çetin C (1999) Sporun Yaygınlaşması Ve Değişimi Sürecinde Televizyonun Rolü Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Çolakoğlu T (2000) Sporun Topluma Yaygınlaştırılmasında Medyanın Etkisi (Güres Örneği) Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Döş Yılmaz E (1998) Ülkemiz Spor Medyasının Toplum Üzerindeki Etkileri ve Sonuçları, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

İmamoğlu AF(1999) İki binli Yıllara Doğru Türk Sporuna Üzerine Bazı Gözlemler, Gazi Üniv.Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 8, Sayı 1, Ankara

Kaptan S (1977) Bilimsel Araştırma Teknikleri, Ankara

Karaküçük S, Yenel F (1997) Türk Sporunun Gelişmesi ve Topluma Yaygınlaştırılması Bakımından Basının Etkinliği Gazi Üniv. Besyo Dergisi Cilt 2, Sayı 2, Nisan Ankara

- Keten M (1974) Türkiyede Spor Ayyıldız Matbaası Ankara
Öztürk F (1998) Toplumsal Boyutlarıyla Spor, Bağırhan Yayın Evi, Ankara
Tangey, j.p.and Fesbach.S(1988) Childiren's Televisionviewing Frequenery
individual Differences and Demographic Correlates. Personality and Social
Psychology Bulletin
Türkmen H.N (1998) Çağımızda Medya I.T.F.F. Yayınları İstanbul
Türkmen İ (1996) Yöneticiler İçin Etken İletişim Modeli Milli Prodüktivite
Merkezi Yayınları Ankara